

Graslandvernieuwing is investeren in hoogwaardig ruwvoer

Edward Ensing

Graslandvernieuwing nodig?

- Nee, waarom graslandvernieuwing?
 - Voer genoeg?
 - Geen vooruitgang rassen?
 - Gras is groen en groeit vanzelf?
 - Graslandinzaai kost 504 euro!
 - Is slecht voor milieu?
 - Wil niet op mijn grondsoort (veen)?

Graslandvernieuwing nodig?

- Ja, de kosten gaan voor de baten
 - Grootste variant in ruwvoerkosten is gras
 - Koeien vreten 3 kg ds meer van beste kwaliteit gras
 - Slechte kwaliteit graskuil is 30% meer krachtvoer!
 - Genetica van het gras wordt elke jaar beter
 - Na 5 jaar al veel onkruid (ruwbeemd, straatgras, paardenbloem etc., zeker bij lage bemesting)
 - Klaver nodig om eiwit op peil te houden
 - Doodspuiten en doorzaaien op veen succesvol

Agenda

- Vooruitgang gras in:
 - drogestofopbrengst
 - standvastigheid
 - kroonroestresistentie
 - overige kenmerken
- Wat levert vooruitgang op
 - relatie strenge bemestingsnormen
 - eisen productieve koe

Vooruitgang in drogestofopbrengst

Vergelijking gemiddelde rassenlijstsoorten

	beweidingsproeven		maaiproeven	
	RL 1999	RL 2009	RL 1999	RL 2009
Engels raaigras laat				
- diploïd	95	100	96	100
- tetraploïd	94	100	97	100
<i>100= (ton drogestof per ha)</i>		12.8		14.0
Engels raaigras midentijds				
- diploïd	95	100	96	100
- tetraploïd	97	100	97	100
<i>100= (ton drogestof per ha)</i>		12.8		14.1

Vooruitgang in drogestofopbrengst

Vergelijking gemiddelde rassenlijstsoorten

	beweidingsproeven		maaiproeven	
	RL 1999	RL 2009	RL 1999	RL 2009
Engels raaigras laat				
- diploïd	95	100	96	100
- tetraploïd	97	100	97	100
100= (ton drogestof per ha)		12.8		14.0
Engels raaigras				
- diploïd	95	100	96	100
- tetraploïd	97	100	97	100
100= (ton drogestof per ha)		12.8		14.1

Conclusie: 5% vooruitgang in 10 jaar = 700 kg

Vooruitgang in standvastigheid

(weiden en maaien)

	Bezettingsgraad in %		
	RL 1984	RL 1999	RL 2009
Engels raaigras laat			
- diploïd	68,2	80,6	80,3
- tetraploïd	--	76,5	79,0
Engels raaigras middentijds			
- diploïd	68,8	78,3	80,9
- tetraploïd	56,7	75,6	79,3

Vooruitgang in standvastigheid

(weiden en maaien)

	Bezettingsgraad in %		
	RL 1984	RL 1999	RL 2004
Engels raaigras laat			
- diploïd	68,8	78,3	80,3
- tetraploïd	56,7	76,5	79,0
Engels raaigras vroege			
- diploïd	68,8	78,3	80,9
- tetraploïd	56,7	75,6	79,3

Conclusie: 12% vooruitgang in 25 jaar

Vooruitgang in kroonroest

waardering resistentie kroonroest

	RL 1984	RL 1999	RL 2009
Engels raaigras laat			
- diploïd	6,5	6,8	7,6
- tetraploïd	7,2	8,0	8,4
Engels raaigras middentijds			
- diploïd	6,7	7,3	7,7
- tetraploïd	7,4	7,6	8,5

Vooruitgang in kroonroest

waardering resistentie kroonroest

RL 1984

RL 2009

Engels raaigras laat

- diploïd

6,5

6,8

7,6

- tetraploïd

7,2

8,0

8,4

Engels raaigras middentijds

- diploïd

6,7

7,3

7,7

- tetraploïd

7,4

7,6

8,5

Conclusie: gemiddeld 1-1.2 punten extra in 25 jaar

Wat leveren betere rassen op ?

Opbrengst (\approx N-efficiëntie)

- méér opbrengst bij gelijke bemesting
- gelijke opbrengst met minder bemesting

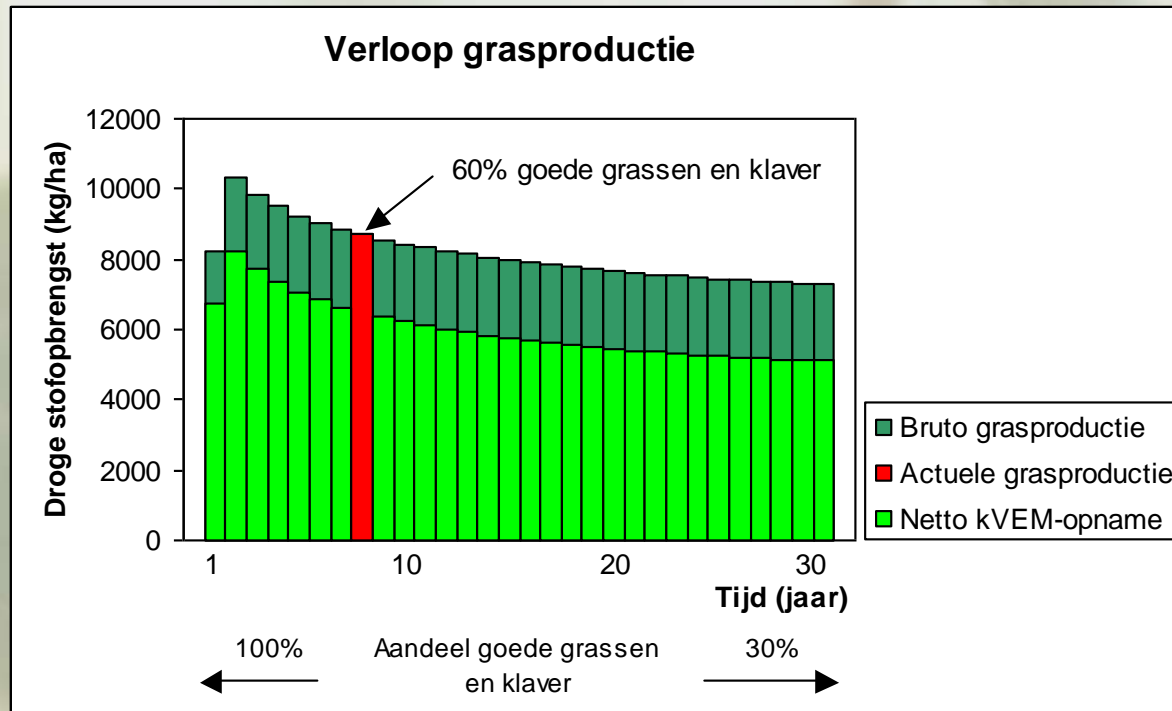
Bijlage 1 Stikstofgebruiksnormen voor de jaren 2010-2013

Tabel 14: Stikstofgebruiksnormen voor de jaren 2010-2013 (ter indicatie in grijs de normen zoals die golden voor de jaren 2006 en 2009)

	Klei				Zand/löss				veen			
	2006	2009	2010 /11	2012/13	2006	2009	2010 /11	2012/13	2006	2009	2010 /11	2012/13
Grasland (kg N per ha per jaar)												
Grasland met beweiden, klei	345	310	310	310								
Grasland met beweiden, veen									290	265	265	265
Grasland met beweiden, zand/löss					300	260	250	250				
Grasland met volledig maaien, klei ¹	385	350	350	350								
Grasland met volledig maaien, veen ¹									330	300	300	300
Grasland met volledig maaien, zand/löss ¹					355	340	320	320				
Tijdelijk grasland ² (kg N per ha per periode)												
van 1 januari tot minstens 15 april	70	60	60	60	60	50	50	50	60	50	50	50
van 1 januari tot minstens 15 mei ³	120	110	110	110	105	90	90	90	105	90	90	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus ³	275	250	250	250	240	210	210	210	240	210	210	210
van 1 januari tot minstens 15 september ³	310	280	280	280	270	235	235	235	270	235	235	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober ³	345	310	310	310	300	260	250	250	290	265	265	265
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	345	310	310	310	300	260	250	250	290	265	265	265
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	310	280	280	280	270	235	235	235	270	235	235	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	105	95	95	95	90	80	80	80	90	80	80	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	35	30	30	30	30	25	25	25	30	25	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)												
Consumptieaardappelrassen hoge norm ⁴ (zie tabel 1a)	300	275	275	275	290	270	270	260	290	270	270	270
Consumptieaardappelrassen overig ⁴	275	250	250	250	265	245	245	235	265	245	245	245
Consumptieaardappelrassen lage norm ⁴ (zie tabel 1a)	250	225	225	225	240	220	220	210	240	220	220	220
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	130	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120

**Lagere bemesting betekent dat gras dieper moet kunnen wortelen;
Er zijn dus betere grassen nodig!**

Wat leveren betere rassen op ?

Jan Visscher: "Verschil tussen Engels raagrass en matige grassen kan oplopen tot 50 - 75 VEM"

Bron: ASG Ids Hoving 2009

Wat leveren betere rassen op ?

Opbrengst (\approx N-efficiëntie)

- gelijke productie met minder bemesting

Standvastigheid

- betere grasmaten; minder onkruid
- hogere voederwaarde

Eisen rantsoen

De eisen aan kwaliteit van gras in relatie tot de melkproductie en het maïsaandeel in het rantsoen

Melkproductie	Kg meetmelk	6000	8000	10000
Energieniveau totaal rantsoen	VEM	922	965	1008
Minimaal nodig in ruwvoer	VEM	864	907	950
Energie in gras nodig bij 30% maïs (950 VEM) rantsoen	VEM	835	892	950
Energie in gras nodig bij 50% maïs (950 VEM) rantsoen	VEM	792	864	950

Bron: Dr J. Müller / Universiteit Göttingen (Duitsland) 2002

Graslandvernieuwing, juist nu!

Melkproductie per melkkoe per ras

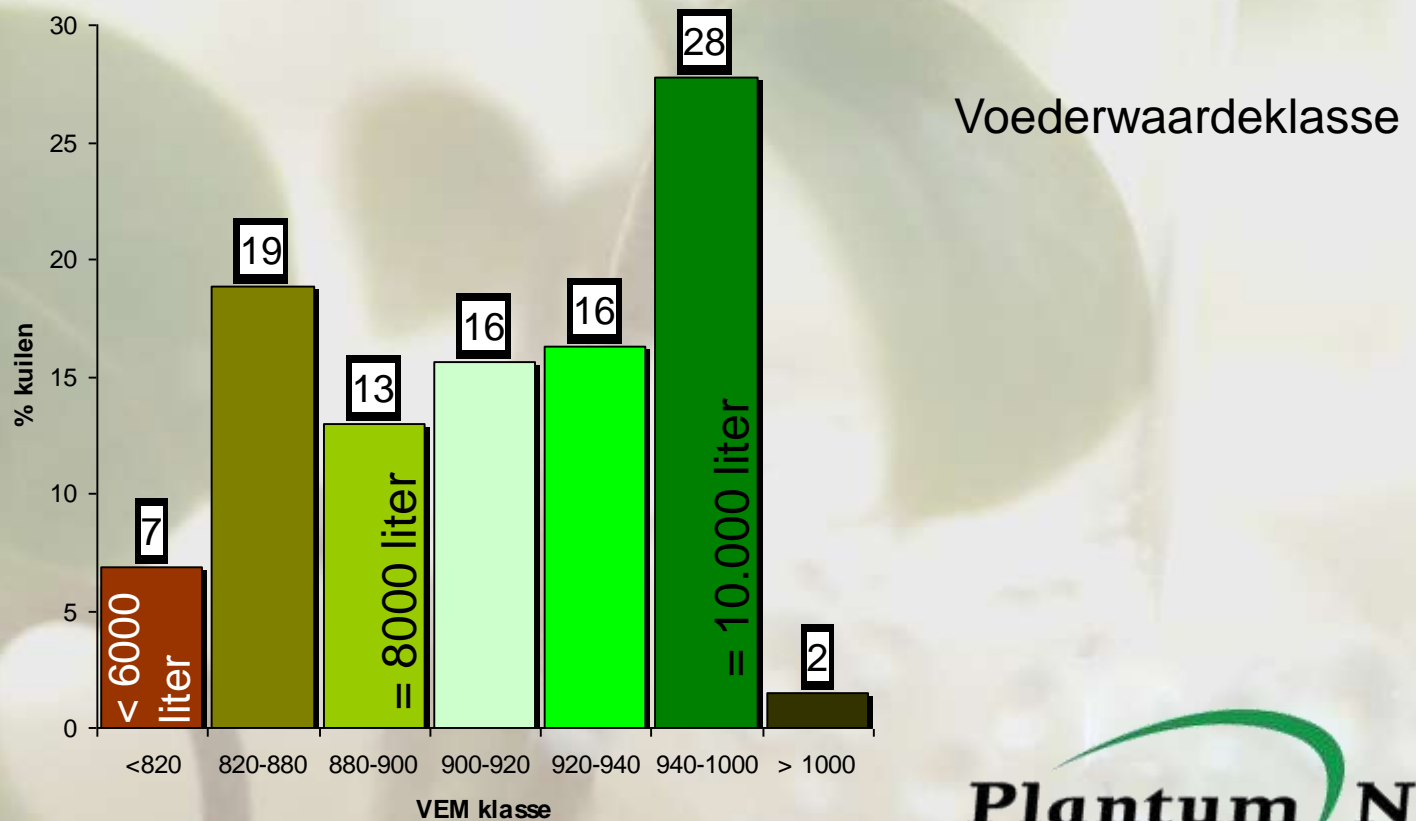
ras	aantal koeien	lft	dgn	Kg melk	% vet	% eiwit
HF zwartbont	548.430	3.11	360	9.780	4,31	3,50
HF Roodbont	84.896	3.07	348	8.804	4,54	3,57
MRIJ	6.929	4.04	334	6.745	4,42	3,66
FH	953	4.05	336	6.712	4,47	3,58
Blaarkop	621	4.03	324	6.250	4,37	3,60
Jersey	451	4.02	344	5.637	5,93	4,06
Montbeliarde	499	3.11	330	7.658	4,18	3,49
Brown Swiss	237	3.10	359	7.617	4,49	3,64
Fleckvieh	381	2.10	307	6.110	4,26	3,55
gemiddeld Nederland 2008				8.152	4,37	3,52

Bron: Coöperatie Rundvee Verbetering
Eis 75% bloed van deze lijn

Cijfers graskuilen 2009

Betekenis grasvoederwaarde voor het productieniveau als 30% mais wordt bijgevoerd;

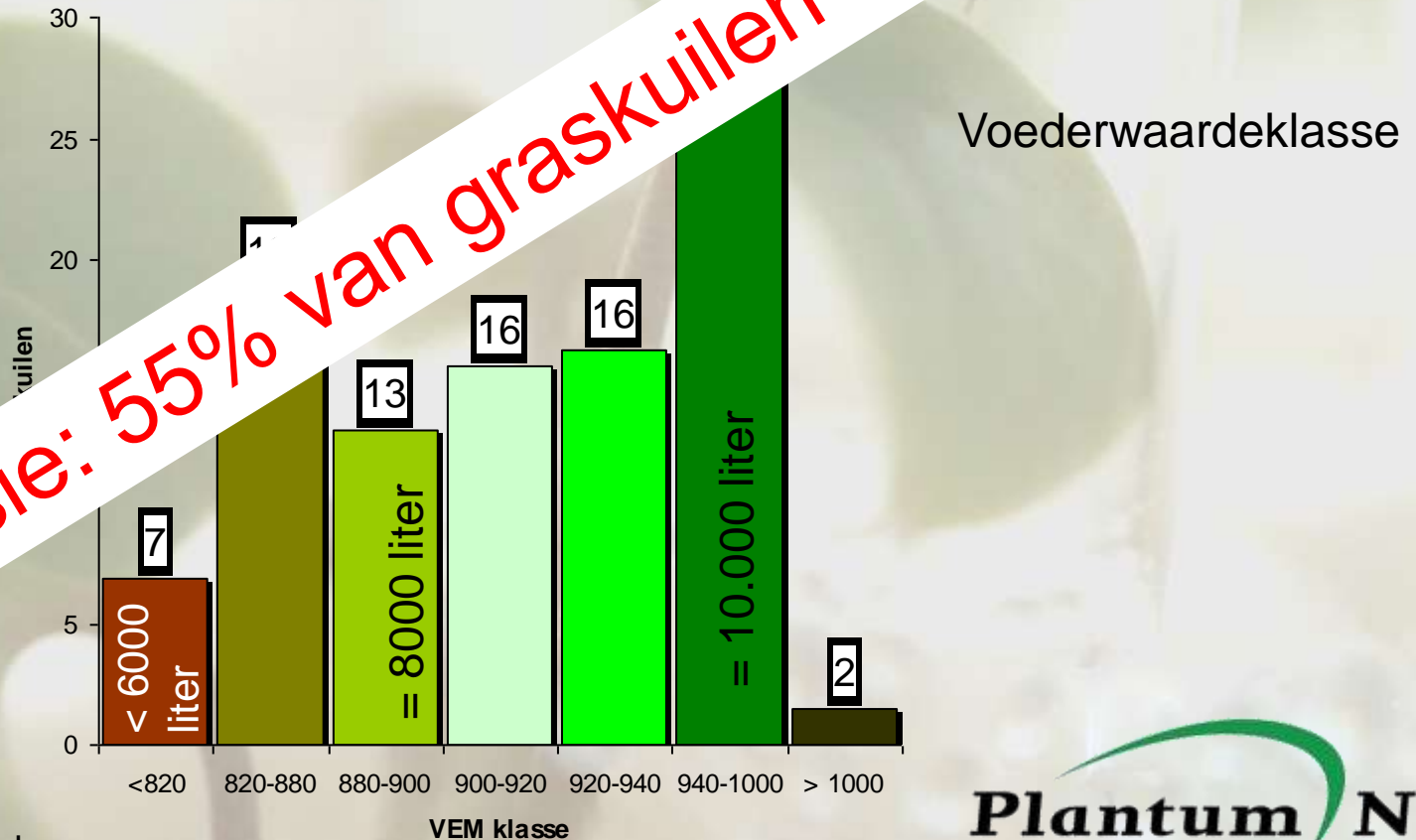
% graskuilen in de voederwaarde klasse

Bron: Bgg Oosterbeek

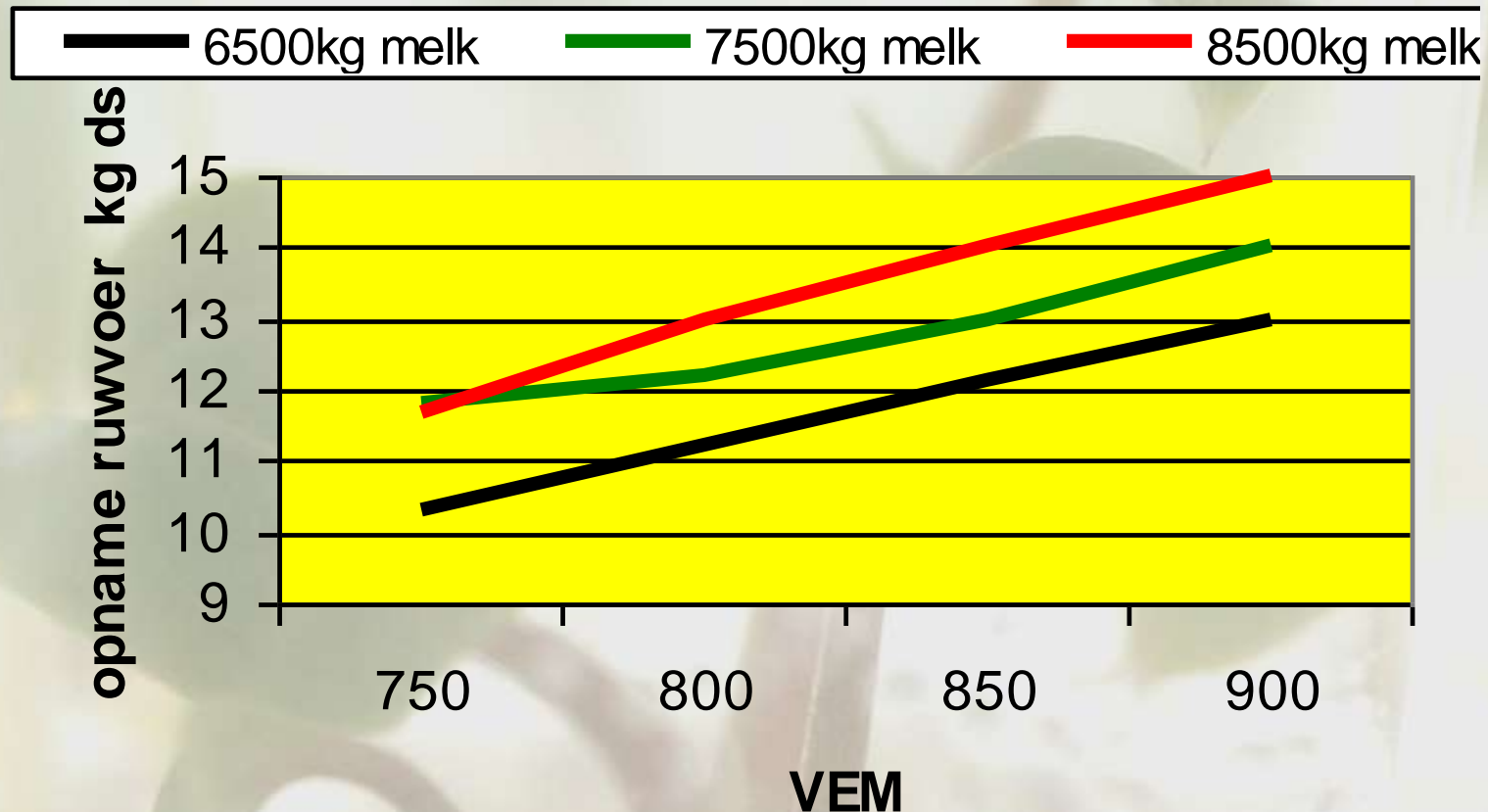
Cijfers graskuilen 2009

% graskuilen in de voederwaardeklasse

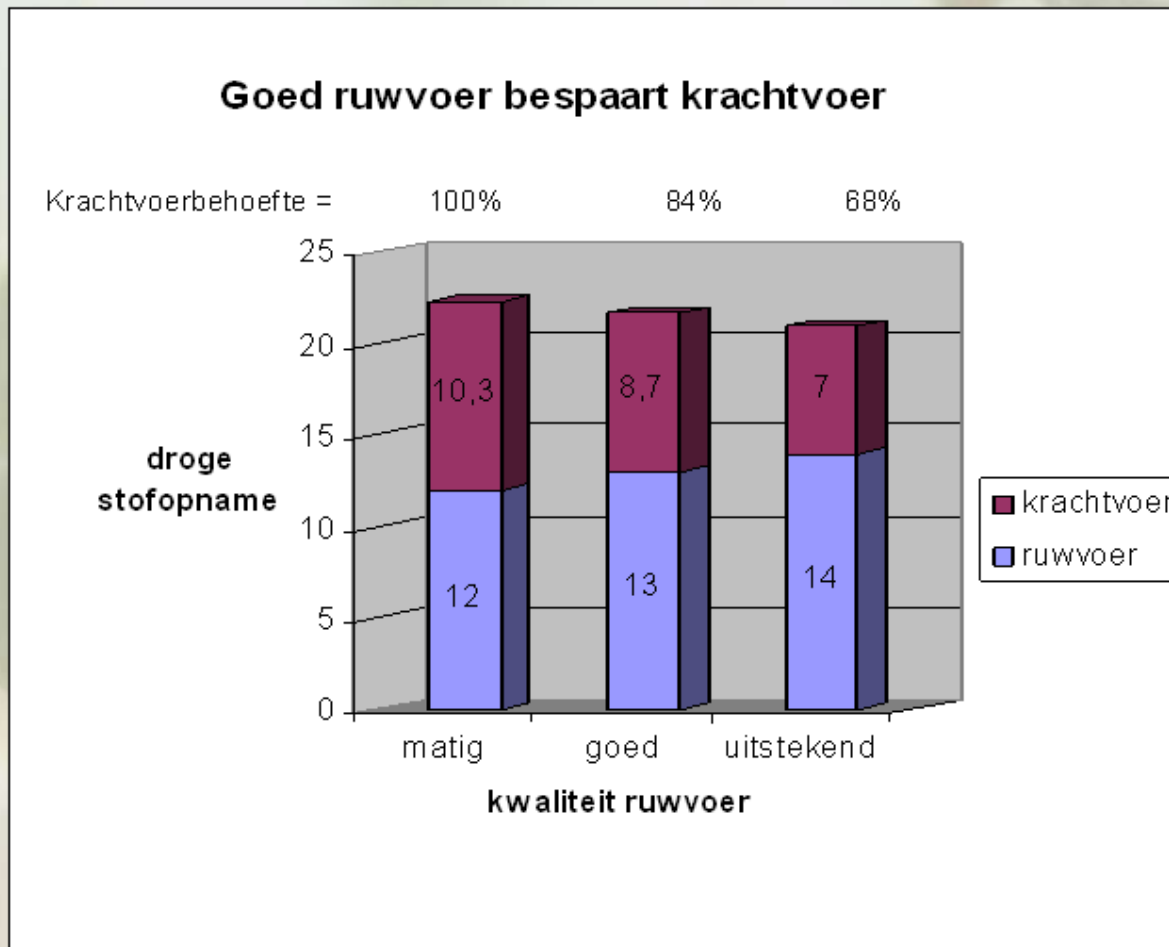
Bron: Bgg Oosterbeek

Effect kwaliteit/opname van graskuil

**Conclusie: koeien vreten bij elk productieniveau
3 kg drogestof méér van uitstekende graskuil**

Effect kwaliteit/opname van graskuil

Graslandvernieuwing, juist nu!

Plantum NL

Wat leveren betere rassen op ?

Opbrengst (\approx N-efficiëntie)

- gelijke productie met minder bemesting

Standvastigheid

- betere grasmaten; minder onkruid
- hogere voederwaarde
- minder vaak inzaai nodig

Resistentie ziekten (kroonroest, bladvlekken)

- betere voederkwaliteit en (netto)opbrengst

Conclusies

- Graslandvernieuwing is noodzakelijk; hoogste melkproductie **is vernieuwing per 5 jaar!**
- Gemiddelde melkproductie is vernieuwing per 7 jaar
- Melkproductie en gezondheid van koeien worden bepaald door de kwaliteit van gras
- Goed gras bespaart tot 30% op krachtvoerkosten
- 55% van de Nederlandse weides is onvoldoende voor een gemiddelde melkproductie

Graslandvernieuwing juist nu!

Graslandvernieuwing, juist nu!

• • • •

Plantum NL

• • • •